

สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้
รับเลขที่ ๕๕๕๗
วันที่ ๒๓ มี.ค. ๒๕๖๖
เวลา.....

ส่วนอำนวยการ
รับเลขที่ ๖๖๖
วันที่ ๒๓ มี.ค. ๒๕๖๖

ที่ ตก ๐๐๑๓.๓/ว ๕๕๕๖

ศาลากลางจังหวัดตาก
ถนนพหลโยธิน ตก ๖๓๐๐๐

๒๒ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง แนวทางการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงมหาดไทย นายอำเภอทุกอำเภอ
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก นายกเทศมนตรีนครแม่สอด และนายกเทศมนตรีเมืองตาก

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๐๘.๒/ว ๑๕๐๗
ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้แจ้งแนวทางการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ สรุปได้ดังนี้

๑. กรณีหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอก เนื่องจากถูกฟ้องให้รับผิดชอบผิดสัญญา และศาลได้มีคำพิพากษาให้หน่วยงานของรัฐจ่ายค่าเสียหายตามสัญญาแล้ว หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีเหตุอันควรเชื่อว่าเจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำให้เกิดความเสียหาย ก็อาจดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยไม่จำเป็นต้องรอให้คดีถึงที่สุดก่อน (เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๗๕๗/๒๕๕๒)

๒. กรณีที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดร่วมกันระหว่างหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายสังกัดอยู่ ตามข้อ ๙ และข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยในทางปฏิบัติ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายจะเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ซึ่งมีแนวทางการพิจารณาว่าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาทรัพย์สินเป็นหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย (เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๙๖๐/๒๕๕๖) สำหรับการพิจารณาหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดสังกัดอยู่นั้น ต้องพิจารณาหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดอยู่ในขณะกระทำละเมิด แม้ต่อมาเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้โอนย้ายไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นแล้วก็ตาม ก็ไม่ทำให้อำนาจการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกรณีนี้สิ้นสุดลง และไม่ทำให้หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นนั้นเข้ามาเป็นหน่วยงานที่จะร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดด้วย (เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๙๕๙/๒๕๕๖) โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมจำนวนไม่เกินห้าคนเป็นกรรมการและร่วมลงนามในคำสั่งแต่งตั้ง (เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๙๒/๒๕๕๙)

๓. กรณีข้อเท็จจริงปรากฏว่าเกิดความเสียหายขึ้นในทางแพ่งและมีผู้จะต้องรับผิดชอบในทางอาญาด้วย ก็ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายนั้น เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา รวมถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ สำหรับอำเภอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบและถือปฏิบัติด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรพล วงศ์สุขพิศาล)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก

- ส่วนอำนวยการ
- ส่วนจัดการที่ดินป่าไม้
- ส่วนจัดการป่าชุมชน
- ส่วนป้องกันรักษาป่า
- ส่วนส่งเสริมการปลูกป่า
- ส่วนโครงการพระ รอดชีวิต

- ฝ่ายบริหารทั่วไป
- ฝ่ายการเงินและบัญชี
- ฝ่ายพัสดุ
- ฝ่ายแผนงานฯ

ลงชื่อ

ลงชื่อ.....
๒๓ มี.ค. ๒๕๖๖ สำนักงานจังหวัด
กลุ่มงานอำนวยการ
โทร./โทรสาร ๐-๕๕๕๑-๓๑๖๒

๒๓ มี.ค. ๒๕๖๖

อุมาพันธ์
อภินันท์

๒๓ มี.ค. ๖๖

กลุ่มงานอำนวยการ
เลขรับ ๖๐๗
วันที่รับ ๑๓ มี.ค. ๖๖

ศาลากลางจังหวัดตาก
เลขรับ ๒๐๑๖
วันที่ ๑๐ มี.ค. ๖๖
เวลา

ที่ มท ๐๖๐๘.๒/ว ๑๕๐๓

กระทรวงมหาดไทย
ถนนรัชฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

สำนักงานจังหวัดตาก
เลขรับ ๑๕๐๐
วันที่ ๑๐ มี.ค. ๖๖
เวลา

๑๐ มี.ค. ๖๖

เรื่อง แนวทางการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๙๒/๒๕๕๙	จำนวน ๑ ชุด
๒. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๗๕๓/๒๕๕๒	จำนวน ๑ ชุด
๓. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๙๕๙/๒๕๕๖	จำนวน ๑ ชุด
๔. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๙๖๐/๒๕๕๖	จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้รับการประสานจากจังหวัด เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ และปรากฏว่ามีหน่วยงานที่ยังปฏิบัติไม่ถูกต้องตามขั้นตอนที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดไว้

กระทรวงมหาดไทยขอแจ้งแนวทางการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ดังนี้

๑. กรณีหน่วยงานใดจะเป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินการในส่วนของความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่นั้น ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๙ บัญญัติว่า ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้คำสั่งหรือมติแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้คำสั่งหรือมติแทนแก่ผู้เสียหาย ดังนั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก เนื่องจากถูกฟ้องให้รับผิดชอบผิดสัญญา และศาลได้มีคำพิพากษาให้หน่วยงานของรัฐจ่ายค่าเสียหายตามสัญญาแล้ว หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีเหตุอันควรเชื่อว่าเจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ก็อาจดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ โดยไม่จำเป็นต้องรอให้คดีถึงที่สุดก่อน (เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๗๕๓/๒๕๕๒) รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๒. กรณีหน่วยงานที่ต้องดำเนินการในส่วนของความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ทางแพ่งและทางอาญา เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปโดยชอบตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งขอทราบแนวทางปฏิบัติขั้นตอน หรือวิธีการดำเนินการนั้น การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามข้อ ๘ และ ข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง จึงต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดร่วมกันระหว่างหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับ ความเสียหาย และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายสังกัดอยู่ โดยหน่วยงานของรัฐทั้งสองจะต้องตกลงให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่ง เป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แล้วให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่งร่วมลงนามในคำสั่ง แต่ในทางปฏิบัติปัจจุบัน

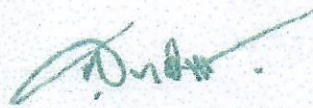
หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายจะเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ซึ่งการพิจารณาว่า หน่วยงานใดเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายนั้น ในทางปฏิบัติให้ถือว่า หน่วยงานของรัฐที่ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาทรัพย์สินเป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหาย (เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๙๖๐/๒๕๕๖) โดยการพิจารณาว่า ผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จะต้องพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ผู้อยู่ในข่ายว่าเป็นผู้กระทำละเมิด เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งใดในขณะกระทำละเมิด หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดอยู่ในขณะนั้น จึงเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด (เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๙๕๙/๒๕๕๖) รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ และ ๔ และสำหรับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดนั้น ข้อ ๘ วรรคสอง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร จะเห็นได้ว่า ระเบียบดังกล่าวมิได้กำหนดให้กรรมการต้องมาจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมที่จะได้รับการแต่งตั้งไม่เกินห้าคนเป็นกรรมการ โดยจะแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นก็ได้ตามแต่จะเห็นสมควร โดยหากความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดสังกัด ตกลงกันให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แล้วให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมลงนามในคำสั่งดังกล่าว ดังนั้น หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมจะเป็นกรรมการจำนวนไม่เกินห้าคนและร่วมลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด (เทียบเคียงความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๙๒/๒๕๕๙) รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และการพิจารณาว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งใดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีเจ้าหน้าที่ผู้อยู่ในข่ายว่าเป็นผู้กระทำละเมิดได้ย้ายไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นภายหลังเมื่อเหตุละเมิดเกิดขึ้นแล้ว นั้น การพิจารณาว่าผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จะต้องพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ผู้อยู่ในข่ายว่าเป็นผู้กระทำละเมิดเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งใดในขณะกระทำละเมิด หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดอยู่ในขณะนั้น จึงเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่ต่อมาจะปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้โอนย้ายไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นแล้วก็ตาม การโอนย้ายไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นภายหลังเมื่อเหตุละเมิดเกิดขึ้นแล้วไม่ทำให้อำนาจการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกรณีนี้ สิ้นสุดลง และไม่ทำให้หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นนั้นเข้ามาเป็นหน่วยงานที่จะร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดด้วย (เทียบเคียงความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๙๕๙/๒๕๕๖) ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดไว้ ตลอดจนหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้เร่งรัดดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็วและทิ้งระวางมิให้ขาดอายุความตามที่กฎหมายกำหนด แล้วรายงานผลการดำเนินการให้กระทรวงมหาดไทยทราบด้วย

สำหรับกรณีที่หน่วยงานใดจะเป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินการในทางแพ่งและทางอาญานั้น หากปรากฏข้อเท็จจริงว่า เกิดความเสียหายขึ้นในทางแพ่งและมีผู้จะต้องรับผิดในทางอาญาด้วย ก็ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายนั้น เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความแพ่ง หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา รวมถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป
ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ QR Code ท้ายหนังสือฉบับนี้ หรือ <http://www.law.moi.go.th> หัวข้อ
“หนังสือเวียนที่สำคัญ”

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุเทพพงษ์ จุลเจริญ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวง
สำนักกฎหมาย
โทรศัพท์/โทรสาร. ๐ ๒๒๒๒ ๒๘๔๔ (วิลาสินี)

สามารถดาวน์โหลดเอกสารได้ที่

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดหลายหน่วยงานก่อให้เกิดความ
เสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๑๐๑/๒๗๕๕ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้หารือกรมบัญชีกลาง กรณีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเกี่ยวกับการจัดซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ผลิตสำโบบรรจุกระป๋องของจังหวัดลำพูน ซึ่งการจัดซื้อดังกล่าวได้กระทำในรูปของคณะกรรมการหลายชุดโดยมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมเป็นกรรมการเกินกว่า ๕ หน่วยงาน ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด หน่วยงานที่เจ้าหน้าที่เหล่านั้นสังกัดทุกหน่วยงานจะต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามนัยข้อ ๘ ประกอบกับข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งจะทำให้คณะกรรมการฯ มีจำนวนเกิน ๕ คน อันเป็นการขัดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงขอหารือกรมบัญชีกลางว่ากรมส่งเสริมสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการฯ เกิน ๕ คน จะเป็นการขัดต่อระเบียบดังกล่าวหรือไม่ และหากเป็นการขัดต่อระเบียบดังกล่าว กรมส่งเสริมสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ในกรณีนี้อย่างไร กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับแจ้งจากกรมบัญชีกลางว่า ข้อหารือในประเด็นดังกล่าวเป็นปัญหาในทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงจึงเห็นควรให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงขอหารือว่าการที่กรมส่งเสริมสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเกิน ๕ คน จะขัดกับข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ และหากเป็นการขัดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว กรมส่งเสริมสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในกรณีนี้อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ)ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์(กรมส่งเสริมสหกรณ์)แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า การจัดซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ผลิตลำไยบรรจุกระป๋องของจังหวัดลำพูน ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่กรมส่งเสริมสหกรณ์ในฐานะเจ้าของงบประมาณได้กระทำในรูปของ คณะกรรมการดำเนินการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษ ปรากฏตามคำสั่งจังหวัดลำพูน ที่ ๑๑๓๓/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่จาก ๗ หน่วยงาน ได้แก่ ๑. กรมส่งเสริมสหกรณ์ ๒. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๓. กรมวิชาการเกษตร ๔. กรมส่งเสริมการเกษตร ๕. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ๖. สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม และ ๗. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้ทุกหน่วยงานประสงค์ที่จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของตน เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ

คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ)เห็นว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบนั้น ข้อ ๘^๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ ให้มีจำนวนไม่เกิน ๕ คน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น หรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร จะเห็นได้ว่า ระเบียบดังกล่าวมิได้กำหนดให้กรรมการต้องมาจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมที่จะได้รับการแต่งตั้งไม่เกิน ๕ คนเป็นกรรมการ โดยจะแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น หรือหน่วยงานของรัฐอื่นก็ได้ตามแต่จะเห็นสมควร ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ)ได้เคยวินิจฉัยในประเด็นทำนองเดียวกันนี้ไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๒๕๗/๒๕๔๗^๒ และเรื่องเสร็จที่ ๕๙๔/๒๕๔๕^๓

^๑ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าว แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดเชย

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

๗๘๖

๗๘๖

^๒บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง กรมชลประทานหารือเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ กรณีโครงการฝายราชายี่โถง ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๓บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบของสถาบันการบิณพลเรือน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๖/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำหรับข้อเท็จจริงตามที่หารือมา ปรากฏว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน จึงเป็นไปตามข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งกำหนดให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ)ได้เคยวินิจฉัยในประเด็นทำนองเดียวกันนี้ไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๖๕๙/๒๕๕๓ สรุปความได้ว่า ให้นำหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดสังกัดตกลงกันให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด แล้วให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมลงนามในคำสั่งดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ข้อ ๑๑ มิได้มีบทบัญญัติกำหนดถึงหลักเกณฑ์การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดไว้ จึงต้องนำบทบัญญัติตามข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ดังนั้น กรมส่งเสริมสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงไม่อาจแต่งตั้งคณะกรรมการเกิน ๕ คนได้ แต่จะต้องร่วมกันพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมจะเป็นกรรมการจำนวนไม่เกิน ๕ คน และร่วมลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ทั้งนี้ ตามนัยข้อ ๘ ประกอบกับข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

(คุณพรทิพย์ จาลระ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่องเสร็จที่ ดอว./กรมส่งเสริมสหกรณ์ ละเมิด/๑๐๔/๕๔/บริหาร

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

บันทึก เรื่อง การร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดกรณีการปกป้องค่าเงินบาท ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สับมาท ที่ นร ๐๖๐๖/๔ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๓ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง แนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๑๐.๒ / ๑๔๑๕๙ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอหารือแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิด สรุปความได้ว่า สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร และธนาคารออมสิน ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีหนังสือหารือแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนี้

๑. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการแจ้งว่า บริษัท คอมพิวเตอร์ยูเนียน จำกัด เป็นโจทก์ฟ้องสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (ปัจจุบันโอนกิจการเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ) เป็นจำเลยต่อศาลแพ่ง เรื่องซื้อขาย ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๙ ศาลแพ่งมีคำพิพากษาคำพิพากษาเลขแดงที่ ๕๓๐๒/๒๕๔๙ ให้จำเลยชำระเงินจำนวน ๖,๒๕๖,๑๔๐.๗๔ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๕,๕๓๗,๖๖๔ บาท นับแต่วันฟ้อง (๒๒ เมษายน ๒๕๔๕) จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ ๘,๐๐๐ บาท สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาและขอทุเลาการบังคับคดีแล้ว จึงได้หารือว่า

๑.๑ ในระหว่างนี้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยไม่ต้องรอผลคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดหรือไม่ และหากยังไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด อาจความกรณีดังกล่าวเริ่มต้นแต่เมื่อใดและจะขาดอายุความเมื่อใด

๑.๒ หากมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น และคณะกรรมการฯ มีความเห็นให้รอผลคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลก่อนพิจารณาความเสียหายและบุคคลที่จะต้องรับผิดเพื่อเข้าสู่กระบวนการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อไปนั้น ถือเป็นการดำเนินการที่ถูกต้องหรือไม่ และมีคำแนะนำประการใด

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๗๕๑ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒. กรมส่งเสริมสหกรณ์แจ้งว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดาวรายลัยสำปาง เป็นโจทก์ฟ้อง กรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ ๑ อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ ๒ นายวิม เกษมสัย ที่ ๓ เป็นจำเลยต่อ ศาลจังหวัดลำปาง เรื่องซื้อขาย ตัวแทน ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖ ศาลจังหวัดลำปางมี คำพิพากษาตามคดีหมายเลขแดงที่ ๘๓๕/๒๕๔๖ ให้จำเลยที่ ๑ ชำระเงินจำนวน ๕๒๖,๖๑๙ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๔ เป็นต้นไปจนกว่าจะ ชำระเสร็จแก่โจทก์ แต่ดอกเบี้ยถึงวันฟ้องต้องไม่เกิน ๒๗,๘๒๘ บาท กับให้จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าฤชา ธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ ๘,๐๐๐ บาท ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๓ และยกฟ้องแย้งจำเลยที่ ๓ ค่าฤชาธรรมเนียมฟ้องแย้งระหว่างจำเลยที่ ๓ กับโจทก์ให้ เป็นพับ และเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๖ ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ มีคำพิพากษาคตามคดีหมายเลข แดงที่ ๓๑๖๗/๒๕๔๕ พิพากษายืน ให้จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าทนายความชั้นอุทธรณ์แทนโจทก์ ๑๐,๐๐๐ บาท ส่วนค่าฤชาธรรมเนียมของจำเลยที่ ๓ ชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ ปัจจุบันคดีอยู่ระหว่าง การพิจารณาในศาลฎีกา จึงได้หารือว่า

๒.๑ เนื่องจากคดีนี้เกิดการกระทำละเมิดเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๒ ซึ่ง โทล์จะครบ ๑๐ ปี จะขาดอายุความฟ้องร้องค่าเสียหาย กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้แต่งตั้ง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดและออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่จำนวน ๒ ราย (นายวิม เกษมสัยและนายอนุ รัตนเลิศ) รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายโดยยึดถือคำพิพากษาของ ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ เป็นหลักในการกำหนดค่าเสียหายเพื่อมิให้ส่วนเลยระยะเวลาฟ้องคดี ซึ่งหาก จะรอลำพิพากษาของศาลฎีกาจะล่วงเลยเวลาดังกล่าวอันอาจเกิดความเสียหายต่อทนายการ ได้ ถือเป็นกรดำเนินการที่ถูกต้องแล้วใช่หรือไม่

๒.๒ โดยที่นายวิม เกษมสัย ยังมีการกระทำความผิดฐานทุจริตอีกฐานหนึ่ง ซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้แจ้งความร้องทุกข์เพื่อให้ดำเนินคดีอาญาล้ว กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงมี หนังสือเรียกค่าเสียหายรวมไปในคราวเดียวกับความเสียหายตามข้อ ๑ จะดำเนินการได้หรือไม่

๒.๓ กรมส่งเสริมสหกรณ์จะดำเนินการยึดอายัดทรัพย์สินของนายวิม เกษมสัย ชายทอดตลาดแล้วนำเงินมาชำระค่าเสียหาย ทั้งที่ศาลฎีกายังมิได้มีคำพิพากษาจะเป็น การกระทำที่ถูกต้องหรือไม่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ควรดำเนินการอย่างไรจึงจะไม่เกิดความเสียหาย ต่อกรมส่งเสริมสหกรณ์และนายวิม เกษมสัย

๓. ธนาคารออมสินแจ้งว่า สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นโจทก์ฟ้อง นางสาวเดือน เพ็ญ อุริบุญ (ข้าราชการศาลยุติธรรม) ที่ ๑ ธนาคารออมสิน ที่ ๒ เป็นจำเลยต่อศาลแพ่ง เรื่อง ละเมิด ผ่าททรัพย์ ตัวเงิน ธนาคารออมสินได้ส่งสำนวนการสอบสวนให้กรมบัญชีกลางตรวจสอบ ซึ่งกรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๐๖.๓/๑๘๔๕๕ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๗ แจ้งผล การพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดว่า เมื่อข้อเท็จจริงยังไม่ปรากฏว่าธนาคารออมสินได้รับความ เสียหายจึงไม่มีการต้องพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิด ในชั้นนี้ เห็นควรรอมผลคำพิพากษาของ ศาล หากศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ธนาคารออมสินชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้คณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดนำคำพิพากษาดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาและส่งเรื่อง ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบต่อไป ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๔๘ ศาลแพ่งมีคำพิพากษา

ให้จำเลยที่ ๑ ชำระเงินแก่โจทก์ ๑,๙๑๘,๒๕๓.๐๔ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของต้นเงิน ๑,๕๒๒,๒๑๕ บาท นับตั้งแต่วันฟ้อง (๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๔) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ และให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินแก่โจทก์ ๘,๙๐๘,๕๑๘.๘๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของต้นเงิน ๘,๗๓๔,๒๑๕.๕๘ บาท นับแต่วันตั้งจากวันฟ้อง (๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๔) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ กับให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์โดยกำหนดค่าทนายความ ๘๐,๐๐๐ บาท คคืออยู่ระหว่างการพิจารณาในศาลอุทธรณ์ ธนาคารออมสินพิจารณาแล้วเห็นว่าปัจจุบันคดียังไม่ถึงที่สุดแต่อายุความฟ้องเรียกค่าเสียหายผู้รับผิดตามสัญญาจ้างจะครบกำหนด ๑๐ ปี ในวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๓ จึงได้หารือว่าในกรณีดังกล่าวธนาคารออมสินควรดำเนินการอย่างไร

๔. กรุงเทพมหานครแจ้งว่า กรุงเทพมหานครกับสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยมีความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่สอดคล้องกัน กรณีสืบเนื่องจากนายธีรวัสส์ พุกวิณะ พนักงานขับรถยนต์ สำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ได้กระทำไทรด์เก็บขนขยะมูลฝอยที่กรุงเทพมหานครเช่าจากบริษัท เมก้าลิงค์ จำกัด ตามสัญญาเช่าเลขที่ ๔๒/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๗ ได้รับความเสียหายขณะออกปฏิบัติงานเก็บขยะมูลฝอยในพื้นที่ และบริษัท เมก้าลิงค์ จำกัด มีหนังสือเรียกค่าเสียหายจากกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครจึงได้หารือการปฏิบัติในกรณีดังกล่าวว่า เมื่อกรุงเทพมหานครชดใช้เงินให้บริษัทฯ แล้วจะต้องดำเนินการตามหมวด ๑ และส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ หรือต้องดำเนินการตามหมวด ๒ และส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงมหาดไทยตรวจสอบแทนกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลางพิจารณาหนังสือหารือของหน่วยงานทั้งสี่แล้ว มีประเด็นที่จะขอหารือต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนี้

๑. กรณีหน่วยงานของรัฐมีนิติสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกในฐานะคู่สัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น สัญญาฝากทรัพย์สิน สัญญาเช่า ฯลฯ ต่อมาคู่สัญญามีหนังสือเรียกให้ชดใช้เงินหรือฟ้องคดีให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชดใช้ค่าเสียหาย เมื่อหน่วยงานของรัฐจ่ายเงินให้บุคคลภายนอกไปแล้วจะอาศัยข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายหรือหลักการใดพิจารณาว่า กรณีเป็นเรื่องเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐหรือกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. กรณีหน่วยงานของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่าเจ้าหน้าที่กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ การที่หน่วยงานของรัฐจะให้สิทธิไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่ได้ใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือหากเป็นเรื่องเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐจะออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ภายใน

กำหนดอายุความ ๒ ปี หรือ ๑ ปี แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่อื่นเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายได้เกิดขึ้นมาเกินกว่า ๑๐ ปีแล้ว หน่วยงานของรัฐยังสามารถใช้สิทธิตามนัยมาตรา ๕ หรือมาตรา ๑๐ แห่งบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ได้หรือไม่ อย่างไร

๓. กรณีบุคคลภายนอกฟ้องคดีเรียกให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบใช้เงินไม่ว่าจะเป็นการฟ้องในฐานะผิดสัญญาหรือฐานละเมิดก็ตาม เมื่อศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาให้ทางราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีต้องชำระหนี้ให้โจทก์ แต่คดียังไม่ถึงที่สุด จะถือว่าหน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายและต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐหรือกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น จะต้องพิจารณาจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ว่าเป็นการกระทำโดยผิดกฎหมายจนทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบุคคลใด กล่าวคือ ถ้าการกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำโดยผิดกฎหมายจนทำให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายย่อมเป็นกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ แต่ถ้าการกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำโดยผิดกฎหมายจนทำให้บุคคลภายนอกได้รับความเสียหายย่อมเป็นกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

สำหรับกรณีหน่วยงานของรัฐได้ทำสัญญากับบุคคลภายนอก แต่หน่วยงานของรัฐไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้องตามสัญญา และต่อมาบุคคลภายนอกซึ่งเป็นคู่สัญญา มีหนังสือถึงหน่วยงานของรัฐหรือฟ้องคดีต่อศาลให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อการไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้องตามสัญญานั้น เมื่อหน่วยงานของรัฐจ่ายค่าเสียหายดังกล่าวให้แก่บุคคลภายนอกซึ่งเป็นคู่สัญญาจึงเป็นการจ่ายค่าเสียหายอันเกิดแต่บุลลสัญญา หน่วยงานของรัฐมิได้จ่ายค่าสินไหมทดแทนอันเกิดแต่บุลลละเมิดซึ่งเจ้าหน้าที่ได้กระทำต่อบุคคลภายนอกตามมาตรา ๔^๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.

^๑มาตรา ๔ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดเชยค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำวินิจฉัยถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ได้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

๒๕๓๙ กรณีจึงไม่ใช่เรื่องการกระทำละเมิดอันจะต้องปฏิบัติตามหมวด ๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ส่วนการที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อ การไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้องตามสัญญาไปแล้ว จะถือว่าเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อ หน่วยงานของรัฐหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นกรณี ๆ ไป โดยหน่วยงานของรัฐต้อง พิจารณาจากข้อเท็จจริงว่าเจ้าหน้าที่ได้มีการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐจนเป็นเหตุทำให้ หน่วยงานของรัฐต้องได้รับความเสียหายหรือไม่

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีเหตุอันควรเชื่อว่าเจ้าหน้าที่เป็น ผู้กระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแล้ว หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๔ แห่งระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เพื่อทำ หน้าที่สอบข้อเท็จจริงให้ทราบว่ามี การกระทำละเมิดหรือไม่ การกระทำละเมิดได้กระทำในการ ปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ เจ้าหน้าที่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ และ เจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนเท่าใด

ประเด็นที่สอง ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดอายุความที่หน่วยงานของรัฐจะใช้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบ ทดแทนเพื่อการละเมิดซึ่งกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ไว้ ๒ กรณี โดยแยกพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

กรณีที่หนึ่ง เจ้าหน้าที่ทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐมีสิทธิ เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดภายในอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงาน ของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และถ้าหน่วยงานของรัฐ เห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบแต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด หน่วยงาน ของรัฐมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดภายในอายุความหนึ่งปีนับแต่

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการ ดำเนินงานส่วนรวม ให้ถือส่วนแบ่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและ เจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

ข้อ ๔ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่ง นั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ตั้งกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณา เสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการความวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหาย ตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ ด้วย

วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังตามมาตรา ๑๐^๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แต่ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ทะเลเมิดตามมาตรา ๔๔๔^๒ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับมาตรา ๓^๓ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ สำหรับตามปัญหาในเรื่องที่ขอหารือมานี้ หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ที่ทะเลเมิดต่อหน่วยงานของรัฐเกินสิบปีนับแต่วันที่ทะเลเมิดแล้ว สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนย่อมเป็นอันขาดอายุความตามมาตรา ๔๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ดังนั้น หน่วยงานของรัฐจึงไม่อาจออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้

กรณีที่สอง เจ้าหน้าที่ที่ทะเลเมิดต่อบุคคลภายนอก เมื่อหน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกแล้ว หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐได้ภายในอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้เสียหายตามมาตรา ๕^๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ สำหรับตามปัญหาในเรื่องที่ขอหารือมานี้แม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ที่ทะเลเมิดต่อบุคคลภายนอกเกินสิบปีนับแต่วันที่ทะเลเมิดแล้วก็ตาม แต่เมื่อหน่วยงานของรัฐใช้สิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุที่เจ้าหน้าที่ที่ทะเลเมิดต่อบุคคลภายนอกและหน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกซึ่งหน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐได้ภายในอายุ

^๑ มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำการทะเลเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำการปฏิบัติหน้าที่ให้นำบังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐถึงการทะเลเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

^๒ มาตรา ๔๔๔ สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแก่บุคคลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการทะเลเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันที่ทะเลเมิด

แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในบุคคลอันเป็นความผิดมิโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญาวกกว่าที่กล่าวมานั้นไซ้ ท่านให้เอาอายุความที่อาญาวกนั้นมาบังคับ

^๓ มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับใด ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

^๔ มาตรา ๕ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

ความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้เสียหาย ความมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ สิทธิเรียกร้องดังกล่าว มิได้เกิดแต่มูลละเมิด จึงมิใช่เป็นการที่หน่วยงานของรัฐใช้สิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนเพราะเหตุที่เจ้าหน้าที่ทำละเมิดต่อหน่วยงานอื่นจะต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในอายุความ สิบบินับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๕๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ดังนั้น แม้ว่า เจ้าหน้าที่กระทำการในหน้าที่ละเมิดต่อบุคคลภายนอกเกินสิบบินับแต่วันทำละเมิดแล้วก็ตาม แต่ ถ้ายังไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอก ผู้เสียหายแล้ว สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนย่อมยังไม่ขาดอายุความ หน่วยงานของรัฐจึง สามารถออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้

ประเด็นที่สาม การพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อหาหรือแยกพิจารณาได้ ๒ กรณี ดังต่อไปนี้

กรณีหนึ่ง บุคคลภายนอกฟ้องหน่วยงานของรัฐเป็นคดีต่อศาลว่าเจ้าหน้าที่ของ รัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก นั้น ตามข้อ ๓๕^๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่า เมื่อ บุคคลภายนอกฟ้องหน่วยงานของรัฐเป็นคดีต่อศาลว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยไม่มี ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว ซึ่งระเบียบดังกล่าวมีเจตนารมณ์ให้ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นทำหน้าที่สอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแล้วเสนอความเห็นต่อผู้แต่งตั้งเพื่อพิจารณาตัดสินใจในระหว่างการพิจารณา คดีของศาลว่าความเสียหายตามที่บุคคลภายนอกกล่าวอ้างในคำฟ้องนั้นเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำ ในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ ดำเนินการตามข้อ ๓๖^๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ในกรณีที่ เห็นว่าเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ดำเนินการตามข้อ ๓๗^๗ แห่งระเบียบสำนัก

^๕ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการโดยไม่มี ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อ เตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจาก กระทรวงการคลัง

^๖ข้อ ๓๖ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว เห็นว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดี ด้วย

^๗ข้อ ๓๗ ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้ กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้อง เจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้วหรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการ

นายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี ดังนั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า บุคคลภายนอกฟ้องคดีเรียกให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบใช้เงินในฐานะละเมิดแล้ว ผู้มีอำนาจจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามข้อ ๓๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือรอให้คดีถึงที่สุดเสียก่อนว่าหน่วยงานของรัฐจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลภายนอกหรือไม่ ทั้งนี้ ตามแนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในเรื่องเสรีที่ ๖๔๖/๒๕๕๑"

กรณีที่สอง บุคคลภายนอกฟ้องหน่วยงานของรัฐเป็นคดีต่อศาลว่าหน่วยงานของรัฐผิดสัญญา นั้น ตามข้อ ๔" แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ กำหนดว่า หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีเหตุอันควรเชื่อว่าเจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแล้ว หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบเพื่อทำหน้าที่สอบข้อเท็จจริงให้ทราบว่ามีการกระทำละเมิดหรือไม่ การกระทำละเมิดได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ เจ้าหน้าที่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ และเจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนเท่าใด ดังนั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า บุคคลภายนอกฟ้องคดีเรียกให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบใช้เงินในฐานะผิดสัญญาและศาลได้มีคำพิพากษาให้หน่วยงานของรัฐจ่ายค่าเสียหายตามสัญญาแล้ว หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีเหตุอันควรเชื่อว่าเจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ก็อาจดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามข้อ ๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ โดยไม่จำเป็นต้องรอให้คดีถึงที่สุดเสียก่อน

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๒

พิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทวงคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ กรณีผู้เสียหายฟ้องเทศบาลเมืองสกลนครและกรมที่ดิน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๙๖๙ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๑-โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีเจ้าหน้าที่
โอนย้ายไปหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น (กรณีเจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโอนย้ายไปสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี)

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ส่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๑.๖/๓๔๒๔
ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า โดยที่เลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม ได้ร่วมลงนามในคำสั่งกรมควบคุมมลพิษ ที่ ๓๗๒/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน
๒๕๔๙ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีอดีตข้าราชการในสังกัด
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ข้าราชการในสังกัดกระทรวงการคลัง และข้าราชการ
ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำละเมิดในโครงการจัดการน้ำเสีย
เขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ

ต่อมาคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ ได้รายงานผลการสอบสวนไปยังผู้แต่งตั้ง
และผู้แต่งตั้งมีความเห็นแตกต่างกัน โดยเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยกับผลการสอบสวน
ในขณะที่ผู้อื่นที่ร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ เห็นควรให้มีการสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม
และจะต้องมีการเสนอแต่งตั้งประธานกรรมการคนใหม่ เนื่องจากประธานกรรมการคนเดิม
ซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเกษียณอายุราชการ ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรีมีประเด็นที่ขอหารือ ดังนี้

๑. เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ
ที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดสังกัดอยู่ในขณะที่ความเสียหายเกิดขึ้น สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
จึงไม่ใช่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิด
ทางละเมิดกรณีที่ตั้งประธานกรรมการคนใหม่แทนประธานกรรมการคนเดิมที่เกษียณอายุราชการ
ตามข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์
การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔ ใช่หรือไม่ ทั้งนี้ เทียบเคียงกับ
ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ที่ได้ให้ความเห็นไว้ในบันทึกสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
กรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดลาออกหรือโอนย้ายไปหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น (เรื่องเสร็จที่ ๗๓๓/
๒๕๕๒)

๒. เมื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ ได้รายงานผลการสอบสวนโดยเสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้งร่วมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แม้ผู้แต่งตั้งร่วมจะมีความเห็นที่แตกต่างกัน ย่อมถือว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ ตามคำสั่งกรมควบคุมมลพิษ ที่ ๓๗๒/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๙ ดังกล่าว ย่อมสิ้นสุดลง โดยกรมควบคุมมลพิษในฐานะหน่วยงานที่ได้รับความเสียหายจะต้องรวบรวมความเห็นดังกล่าวเพื่อส่งให้กระทรวงการคลังพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ ตามข้อ ๒๐ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ใช้หรือไม่ ประการใด

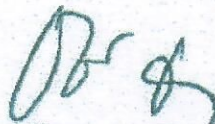
คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหาหรือของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมควบคุมมลพิษ) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า กรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบใหม่ และอยู่ระหว่างให้ผู้แต่งตั้งลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว ดังนั้น การจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบใหม่จึงมีผลเป็นการยกเลิกคำสั่งกรมควบคุมมลพิษ ที่ ๓๗๒/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ไม่ต้องพิจารณาข้อหาหรือของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคำสั่งเดิมของกรมควบคุมมลพิษอีกต่อไป

เมื่อข้อเท็จจริงได้เปลี่ยนแปลงไป สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจึงประสงค์ที่จะขอหารือเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามคำสั่งของกรมควบคุมมลพิษที่ได้จัดทำขึ้นใหม่ว่า เลขาธิการนายกรัฐมนตรีจะมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบหรือไม่ เนื่องจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีไม่ใช่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดสังกัดอยู่ในขณะที่ความเสียหายเกิดขึ้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาประเด็นดังกล่าวแล้ว เห็นว่าการพิจารณาว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งใดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้อยู่ในข่ายว่าเป็นผู้กระทำละเมิดได้ย้ายไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นภายหลังเมื่อเหตุละเมิดเกิดขึ้นแล้ว นั้น การพิจารณาว่าผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ จะต้องพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ผู้อยู่ในข่ายว่าเป็นผู้กระทำละเมิดเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งใดในขณะที่กระทำละเมิด หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดอยู่ในขณะนั้น จึงเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ แม้ต่อมาจะปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้โอนย้ายไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นแล้วก็ตาม การโอนย้ายไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นภายหลังเมื่อเหตุละเมิดเกิดขึ้นแล้วไม่ทำให้อำนาจการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกรณีนี้สิ้นสุดลง และไม่ทำให้หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นนั้นเข้ามาเป็นหน่วยงานที่จะร่วมกับแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบด้วย ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๒๑๙/๒๕๕๐

นอกจากนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๖๔๗/๒๕๕๐ เรื่องเสร็จที่ ๓๙๘/๒๕๕๒ และเรื่องเสร็จที่ ๗๓๗/๒๕๕๒

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ
ที่เจ้าหน้าที่ผู้อยู่ในข่ายว่าเป็นผู้กระทำละเมิดสังกัดอยู่ในขณะที่มีการกระทำละเมิด สำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรีจึงไม่ใช่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ
สอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ดังนั้น เลขาธิการนายกรัฐมนตรีจึงไม่ใช่ผู้มีอำนาจร่วมแต่งตั้ง
คณะกรรมการดังกล่าว

(นายอัมพร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๕๖

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
กรณีทุจริตการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการ

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๒/๕๐๘๐๓ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ด้วยกรมการปกครอง และจังหวัดน่านขอให้กรมบัญชีกลางพิจารณาขอข้อหาหรือเพื่อให้ได้ข้อยุติในประเด็นข้อหาหรือทำนองเดียวกันว่า กรณีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคได้รายงานผลการตรวจสอบสืบสวนเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ แล้วพบการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยไม่ชอบ เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย โดยขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่โดยที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีปัญหาเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ และมีความเห็นไม่สอดคล้องกันว่า หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายในแต่ละกรณีดังกล่าว เป็นหน่วยงานใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องซึ่งจะต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้แก่หน่วยงานของรัฐแห่งใดบ้าง นอกจากนี้ กรมบัญชีกลาง ในฐานะหน่วยงานกลางที่ควบคุมการกำกับดูแลการเบิกจ่ายเงินงบกลางจะต้องเข้าร่วมในการแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในกรณีนี้ด้วยหรือไม่ โดยข้อเท็จจริง และความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็นสรุปได้ดังนี้

๑. กรณีข้อหาหรือของกรมการปกครอง

๑.๑ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๒ (จังหวัดอุดรธานี) ได้มีหนังสือ สับมาก ที่ ตผ ๐๐๓๕ อด/๑๔๖๘ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ ถึงอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย แจ้งว่าได้ตรวจสอบสืบสวนการจัดซื้อผ้าห่มกันหนาวของสำนักงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยจังหวัดเลย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๐ ซึ่งใช้เงินอุดหนุนราชการตามระเบียบ กระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ พบว่าการจัดซื้อเป็นไปโดยมิชอบทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย ขอให้กรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยดำเนินการทางอาญา ทางวินัย และทางละเมิดแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้มีหนังสือ สับมาก ค่วนมาก ที่ มท ๐๖๐๒/๑๑๒ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึงอธิบดีกรมการปกครองแจ้งว่า การจัดซื้อ ผ้าห่มดังกล่าวเป็นการจัดซื้อโดยใช้เงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ของที่ทำการปกครองจังหวัดเลยตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๗ (๘) ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น

กรมการปกครองจึงเป็นหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย และเป็นกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐแห่งหนึ่ง ทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งตามข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด มีอำนาจร่วมกันพิจารณาแล้วลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรมการปกครองเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

๑.๓ กรมการปกครองมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๗.๓/๘๐๑ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๕ ถึงกรมบัญชีกลางเพื่อขอหารือว่าหน่วยงานที่ได้รับความเสียหายเป็นหน่วยงานใด โดยกรมการปกครองมีความเห็นว่า กรมการปกครองมิได้เป็นหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย เนื่องจากเงินอุดหนุนการดังกล่าวมิได้เป็นเงินที่กรมการปกครองขอตั้งเป็นงบประมาณรายจ่าย ประจำปี แต่เป็นเงินที่กำหนดให้มีขึ้นโดยระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนรายจ่าย เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ แม้ระเบียบดังกล่าวจะกำหนดให้ ที่ทำการปกครองจังหวัดมีวงเงินอุดหนุนการอยู่ก็ตาม กรมการปกครองก็มีได้มีหน้าที่ ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย หน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นของกรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยตามข้อ ๑ (๗) แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับอำนาจในการอนุมัติจ่ายเงินเป็นของผู้ว่าราชการจังหวัด ตามข้อ ๘ (๘) ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนรายจ่าย เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย พิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ อีกทั้งกรณีนี้มิได้มีเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครองเข้าไปมี ส่วนเกี่ยวข้องด้วย อันจะทำให้กรมการปกครองมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔

๒. กรณีข้อหาหรือของจังหวัดน่าน

๒.๑ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๔ (จังหวัดลำปาง) ได้มีหนังสือ สืบมาก ที่ ตผ ๐๐๓๘ ลป/๐๐๕ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน แจ้งว่า ได้ตรวจสอบสืบสวนกรณีกล่าวหาว่าจังหวัดน่านได้รับงบประมาณพัฒนาจังหวัดสำหรับปีงบประมาณ ๒๕๕๔ อำนาจอนุมัติอยู่ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน หลายโครงการมีการทุจริตซึ่งโครงการดังกล่าว เป็นโครงการที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัดน่าน (ก.ช.ภ.จ. น่าน) และผู้ว่าราชการจังหวัดน่านได้มอบอำนาจให้นายอำเภอที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการ สั่งซื้อสิ่งจ้างแทนผู้ว่าราชการจังหวัดในวงเงินที่อนุมัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ ขอให้จังหวัดน่านดำเนินการหาผู้รับผิดชอบ ใช้จ่ายค่าเสียหายทางละเมิดแก่หน่วยงานของรัฐ

๒.๒ จังหวัดน่านมีหนังสือถึงที่ทำการปกครองจังหวัดน่าน แจ้งให้ดำเนินการ ตามข้อสั่งการของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๔ (จังหวัดลำปาง)

๒.๓ ที่ทำการปกครองจังหวัดน่านได้มีหนังสือ สืบมาก ที่ นน ๐๐๑๗.๑/๑๗๔ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดน่านแจ้งความเห็นว่าเป็นโครงการแก้ไขปัญห ภัยแล้งโดยคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัดน่าน (ก.ช.ภ.จ.น่าน) นั้น ปัจจุบัน เป็นโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดน่าน ผู้เสียหายจึงได้แก่สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดน่านซึ่งเป็นหน่วยงานที่เป็นเจ้าของ งบประมาณ และผู้ที่เป็นผู้ทำละเมิด คือ เจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครอง ข้าราชการส่วนท้องถิ่น

และข้าราชการกรมชลประทาน ที่ทำการปกครองจังหวัดน่านมิใช่เป็นเจ้าของงบประมาณโดยตรง จึงมิใช่ผู้เสียหาย ในกรณีนี้จึงไม่สามารถดำเนินการหาตัวผู้รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายได้

๒.๔ จังหวัดน่านได้แจ้งให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดน่าน ดำเนินการหาตัวเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

๒.๕ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดน่านได้มีบันทึกข้อความ ค่วนที่สุด ที่ นน. ๐๐๓๔.๓/๒๑๙๕ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ แจ้งความเห็นไปยังผู้ว่าราชการ จังหวัดน่านว่า เงินงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งเป็นการใช้จ่ายเงินในอำนาจของผู้ว่าราชการ จังหวัด เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามข้อ ๗ (๘) ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่ใช้บังคับ อยู่ในขณะนั้น ซึ่งขณะเกิดการกระทำความผิดดังกล่าววงเงินอุดหนุนราชการอยู่ที่ที่ทำการปกครอง จังหวัดน่าน อันเป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนภูมิภาคของกรมการปกครอง ดังนั้น กรมการปกครอง จึงเป็นหน่วยงานที่ได้รับความเสียหาย และผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจต้องเป็นผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น เป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครอง เจ้าหน้าที่ของกรมชลประทาน และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ โดยไม่ปรากฏว่ามีเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดน่านร่วมกระทำความผิดแต่อย่างใด สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดน่านจึงไม่มี อำนาจที่จะดำเนินการกรณีดังกล่าวได้ กรมการปกครอง กรมชลประทาน และองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องสังกัด จึงต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ ทางละเมิดตามข้อ ๘ และข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ เกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อหาตัวผู้ที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย ให้แก่ทางราชการ

๒.๖ จังหวัดน่านได้มีหนังสือขอหารือไปยังกระทรวงมหาดไทยว่าหน่วยงานใด เป็นผู้เสียหายและมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ กรณีดังกล่าว

๒.๗ กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ลับ ที่ มท ๐๒๐๘.๑/๓๓๐๐ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๕ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน แจ้งความเห็นสรุปได้ว่า การดำเนินโครงการ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ขณะเกิดเหตุใช้งบตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ตามข้อ ๗ (๘) และข้อ ๘ (๘) ซึ่งตั้งอยู่ที่ ที่ทำการปกครองจังหวัด แห่งละ ๕๐ ล้านบาท แต่ไม่มีการโอนเงินดังกล่าวไปยังจังหวัดนั้น ๆ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติการจ่ายเงินแล้ว ที่ทำการปกครอง จังหวัดจะวางฎีกาให้คลังจังหวัดส่งให้กรมบัญชีกลางทำการเบิกจ่ายจากงบกลางต่อไป เมื่อส่วนราชการได้จ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปแล้วต้องจัดทำ รายงานการใช้จ่ายเพื่อดำเนินการขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินอุดหนุนราชการ ที่ใช้จ่ายไป และกรณีนี้มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดกรณีดังกล่าว ตามนัยข้อ ๘ และข้อ ๑๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยหน่วยงานเจ้าของงบประมาณที่เสียหาย ควรเป็นกรมการปกครอง เนื่องจากมีที่ทำการปกครองจังหวัดน่านซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดเป็น เจ้าของเรื่องที่วงเงินตั้งอยู่ในขณะเกิดเหตุตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ

เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีอุทกภัย พ.ศ. ๒๕๔๖ แต่มีความเห็นฝ่ายข้างน้อยเห็นว่า ควรเป็นสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย เนื่องจากผู้มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย โดยมีกรมบัญชีกลางเป็นผู้เบิกจ่ายเงินจากงบกลางให้แก่ส่วนราชการผู้เบิก

๒.๘ สำนักงานอัยการจังหวัดน่านมีหนังสือ ที่ อส ๐๐๔๒(นน)/๔๔๘ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ถึงปลัดจังหวัดน่านแจ้งความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุดต่อข้อหาหรือประเด็นดังกล่าวว่า ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีอุทกภัย พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๗ (๘) กำหนดให้จังหวัดมีวงเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยฯ ในการให้และสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติที่ยังไม่ได้เงินงบประมาณรายจ่าย ไว้ที่ทำการปกครองจังหวัด ๕๐ ล้านบาท ส่วนการอนุมัติจ่ายเงินทดรองราชการให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามข้อ ๘ (๘) ตามมติที่คณะกรรมการ ก.ช.ภ.จ. ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานพิจารณาอนุมัติค่าใช้จ่ายตามข้อ ๑๒ และเมื่อใช้จ่ายไปแล้ว ระเบียบข้อ ๓๒ (๒) จังหวัดต้องขอรับจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินทดรองราชการซึ่งอยู่ในการดูแลของที่ทำการปกครองจังหวัดน่าน ที่ทำการปกครองจังหวัดน่านจึงเป็นเพียงผู้ที่กระทรวงการคลังได้มอบหมายให้เป็นผู้ถือเงินทดรองไว้เท่านั้น อธิบดีกรมการปกครองซึ่งที่ทำการปกครองจังหวัดน่านเป็นหน่วยงานในสังกัดเองก็ไม่มีอำนาจอนุมัติเบิกจ่ายเงินดังกล่าวได้ จังหวัดจึงมีฐานะเป็นเจ้าของ และมีอำนาจอนุมัติเงินทดรองดังกล่าวได้ เมื่อ ก.ช.ภ.จ. น่าน ได้อนุมัติโครงการขุดลอกเปิดทางน้ำให้อำเภอเชียงกลาง ๑๒ โครงการ อำเภอเมืองน่าน ๒๗ โครงการ และอำเภอท่าวังผา ๑๓ โครงการ ของงบประมาณปี ๒๕๔๘ จังหวัดน่านได้มอบอำนาจให้นายอำเภอเป็นผู้ดำเนินการสั่งซื้อสิ่งจ้างแทนผู้ว่าราชการจังหวัดน่านในวงเงินที่อนุมัติ แต่ปรากฏว่ามีการทุจริตในการจัดทำราคากลางสูงกว่าความเป็นจริง ทำให้ราชการได้รับความเสียหาย ๑๕,๘๐๓,๐๐๐ บาท และตรวจรับงานและควบคุมงานไม่เป็นตามข้อกำหนดในสัญญา ทำให้ราชการเสียหาย ๔๔๐,๔๓๘.๐๖ บาท กรณีจึงถือว่าเป็นการทุจริตเงินทดรองราชการของจังหวัดน่าน จังหวัดน่านจึงเป็นผู้เสียหาย

๒.๙ จังหวัดน่านได้มีหนังสือถึงอธิบดีกรมบัญชีกลาง ขอให้ถือว่าหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานที่เสียหายและมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมบัญชีกลาง โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ข้อหาเรื่องนี้ประเด็นที่ต้องพิจารณารวมสองประเด็นและมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยใช้จ่ายจากเงินทดรองราชการตามข้อ ๗ (๘) ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีอุทกภัย พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายในแต่ละกรณีคือหน่วยงานใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดให้แก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด เห็นว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งใดปฏิบัติหน้าที่ก่อให้เกิด

ความเสียหายต่อทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ ความในข้อ ๘ วรรคหนึ่ง" ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้ ดังนั้น หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจึงหมายถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหาย ส่วนการพิจารณาว่าหน่วยงานใดเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายนั้น ในเรื่องนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) และคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะพิเศษ) ได้เคยวินิจฉัยในปัญหาทำนองเดียวกันนี้ไว้แล้วในเรื่องเสรีที่ ๕/๒๕๒๘^๖ และเรื่องเสรีที่ ๓๖๖/๒๕๔๑^๗ ตามลำดับว่า ในทางปฏิบัติให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาทรัพย์สินเป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหาย

เมื่อข้อหาหรือของกรมการปกครองและจังหวัดน่านปรากฏข้อเท็จจริงทำนองเดียวกันว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย โดยการจัดซื้อจัดจ้างดังกล่าวได้ใช้จ่ายจากเงินทศรองราชการซึ่งเป็นวงเงินที่ตั้งอยู่ที่ทำการปกครองจังหวัดตามข้อ ๗ (๘)^๘ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทศรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อนุมัติการจ่ายเงินตามข้อ ๘ (๘)^๙ ด้วยเหตุนี้ ในกรณีนี้ที่ทำการปกครองจังหวัดซึ่งเป็นส่วนราชการที่ได้รับจัดสรรวงเงินทศรองราชการได้เบิกเงินทศรองราชการจากคลังเพื่อทศรองจ่ายช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปพลางก่อนแล้วก็มีหน้าที่ต้องรีบดำเนินการขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณ

ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดชั้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

ฯลฯ

ฯลฯ

บันทึก เรื่อง ทารือเกี่ยวกับอำนาจฟ้อง (กรณีทรัพย์สินของโรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเสียหายเนื่องจากการกระทำละเมิดทางแพ่ง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นผู้มีอำนาจฟ้อง) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๕๐๑/๑๔ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๒๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

บันทึก เรื่อง หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ข้อ ๗ ให้ส่วนราชการมีวงเงินทศรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินสำหรับภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ ในการให้หรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในระหว่างที่ยังไม่ได้รับเงินงบประมาณรายจ่าย ดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๘) ที่ทำการปกครองจังหวัด แห่งละ ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๘ การอนุมัติจ่ายเงินทศรองราชการภายในวงเงินตามข้อ ๗ ให้เป็นอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๘) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับกรณีข้อ ๗ (๘) เว้นแต่การอนุมัติจ่ายเงินทศรองราชการของอำเภอหรือกิ่งอำเภอภายในวงเงินที่จัดสรรให้ ให้เป็นอำนาจของนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ

แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหารซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาค ในเขตจังหวัดเท่านั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงไม่ใช่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายและไม่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดในกรณีนี้

สำหรับการพิจารณาว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งใดจะมีหน้าที่แต่งตั้ง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดร่วมกับอธิบดีกรมการปกครองในฐานะหัวหน้า หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายนั้น สามารถแยกพิจารณาได้สองกรณี ดังนี้

(๑) กรณีข้อหาหรือของกรมการปกครอง ซึ่งกรมการปกครองได้รับความเสียหาย จากการที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเลย กรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย ใช้จ่ายเงินทดรองราชการตามข้อ ๗ (๘)^๒ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วย เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ ในการจัดซื้อผ้าห่ม กันหนาวโดยมิชอบ ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย จึงเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ แห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่งตามข้อ ๙^๓ ของระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งข้อ ๑๐^๔ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวกำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดมีอำนาจร่วมกันแต่งตั้ง คณะกรรมการ ดังนั้น อธิบดีกรมการปกครองในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย และอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิด ความเสียหายสังกัดอยู่ จึงมีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ในกรณีนี้

(๒) กรณีข้อหาหรือของจังหวัดน่าน ซึ่งกรมการปกครองได้รับความเสียหายจากการที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐหลายหน่วยงาน ได้แก่ กรมการปกครอง กรมชลประทาน และองค์การบริหาร ส่วนตำบลที่เกี่ยวข้อง ใช้จ่ายเงินทดรองราชการตามข้อ ๗ (๘) ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วย

^๒โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^๓ข้อ ๙ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ อีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึง หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด เว้นแต่

(๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี ให้แจ้งต่อนายกรัฐมนตรี

(๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นกรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงาน ของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๓) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้ง ต่อกระทรวงการคลัง

(๔) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชาและไม่ใช่อธิบดีปฏิบัติงานใน ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งต่อผู้มีอำนาจกำกับดูแล ผู้แต่งตั้งตน หรือผู้ซึ่งสั่งให้ตน ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

^๔ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

เงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ ในการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาย้ายแล้งของจังหวัดโดยทุจริตทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย จึงเป็นกรณีที่มีความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐหลายหน่วยงาน ซึ่งข้อ ๑๑^{๕๕} ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘^{๕๖} หรือข้อ ๑๐^{๕๗} บรรดาที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ ดังนั้น อธิบดีกรมการปกครองในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายสังกัดอยู่ ได้แก่ อธิบดีกรมชลประทาน และนายกองค้การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้อง จึงมีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบในกรณีนี้

ประเด็นที่สอง กรมบัญชีกลางในฐานะหน่วยงานกลางที่ควบคุมและกำกับดูแลการเบิกจ่ายเงินงบกลางจะต้องเข้าร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบในกรณีนี้ด้วยหรือไม่ เห็นว่า โดยที่พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทที่ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในการกำหนดระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ ได้กำหนดคบทนิยามคำว่า "เงินอุดหนุนราชการ" ในมาตรา ๔ ไว้ว่าหมายความถึงเงินที่กระทรวงการคลังจ่ายและอนุญาตให้ส่วนราชการมีไว้ตามจำนวนที่เห็นสมควร เพื่อทรงเป็นค่าใช้จ่ายตามระเบียบหรือข้อบังคับของกระทรวงการคลัง จึงเห็นได้ว่า ตามกฎหมายดังกล่าว กระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการ ซึ่งมีที่มาจากเงินงบประมาณ ตลอดจนควบคุมดูแลการเบิกจ่ายเงินดังกล่าวให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับของทางราชการเท่านั้น

เมื่อความในข้อ ๗ (๘)^{๕๘} ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดให้ที่ทำการปกครองจังหวัดซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เป็นส่วนราชการที่มีวงเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ดังนั้น หน้าที่ในการเบิกจ่ายเงินดังกล่าวรวมถึงความรับผิดชอบในกรณีที่เกิดจากเหตุบกพร่องหรือเกิดการทุจริตในการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนราชการ จึงเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของกรมการปกครอง และเมื่อกรมบัญชีกลาง

^{๕๕}ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

^{๕๖}ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดเชย

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

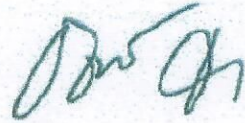
กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

^{๕๗}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓๔, ข้างต้น

^{๕๘}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

กระทรวงการคลัง มิได้เป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนราชการตามข้อ ๗
ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน
พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงไม่มีอำนาจหน้าที่เข้าร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ
ทางละเมิดตามข้อหาเรื่องนี้

(นายอัมพร จารุจินตา)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๕๖